پرونده

پنجمین حمله پهپادی به حشدالشعبی

به‌رغم هشدار عراقی‌ها، دیروز پهپادهای ناشناس یک پایگاه دیگر حشدالشعبی در استان الانبار را مورد هدف قرار دادند. این پنجمین حمله به مقرهای بسیج مردمی عراق در کمتر از دو ماه اخیر به شمار می‌رود، حملاتی که به گفته عراقی‌ها از سوی صهیونیست‌ها انجام می‌شود. همزمان با این حمله، دیروز گزارشی منتشر شد که رژیم سعودی آمادگی خود را برای حملات به نیروهای حشدالشعبی اعلام کرده است.

همزمان با عملیات نیروهای بسیج مردمی عراق موسوم به حشدالشعبی علیه تروریست‌های باقی مانده در خاک این کشور، حملات پهپادی به پایگاه‌های حشدالشعبی هم افزایش یافته است. قاسم مصلح، فرمانده عملیات حشدالشعبی در استان الانبار در غرب عراق روز یک‌شنبه از حمله هوایی ناشناس به یک فرودگاه نظامی در این منطقه خبر داد. مصلح در سخنانی مطبوعاتی گفته که فرودگاه المرصنات، مقری نظامی است که حدود ۱۲۰ کیلومتر از مرز با سوریه فاصله دارد و مابین دو منطقه التنف در سوریه و طریبیل در عراق واقع شده و هدف حمله هوایی ناشناس قرار گرفته است. به گزارش شبکه السومریه، این فرمانده حشدالشعبی گفته است که حمله خارج از فرودگاه انجام شده و هیچ خسارت مادی یا انسانی بر جا نگذاشته است». او توضیح داد: «این فرودگاه، مقری اصلی برای نیروهای حشدالشعبی قلمداد می‌شود، همچنان که عملیات اراده پیروزی از این مقر آغاز شد». وی ادامه داد: «این حمله منجر به تلفات جانی نشده است». این مقر، پایگاهی هوایی است که بعد از حمله امریکا به عراق در سال ۲۰۰۳ بسته شد، اما در سال‌های اخیر بازگشایی شد و در جنگ با داعش مورد استفاده نیروهای عراق قرار گرفت.

در ماه‌های اخیر، اخبار درباره حملات ناشناس که گفته می‌شود از سوی رژیم صهیونیستی است به مقرهای مرتبط با حشدالشعبی در غرب عراق و در نزدیکی مرز با سوریه افزایش یافته است. حمله دیروز، پنجمین حمله پهپادی به مقرهای حشدالشعبی در کمتر از دو ماه گذشته بود. دولت عراق پس از تکمیل تحقیقات خود درباره حملات به مقرهای حشدالشعبی هفته گذشته تأیید کرد که این حملات از سوی پهپادهای رژیم صهیونیستی انجام شده است. یک مقام نظامی امریکایی هم در گفت‌وگو با مقامات بغداد این مسئله را تأیید کرده است. نمایندگان عراقی از بغداد خواسته‌اند مانند حزب‌الله لبنان، پاسخ حملات صهیونیست‌ها را بدهد. فرماندهان حشدالشعبی پیش‌تر هشدار داده بودند که هر پرنده امریکایی که بر فراز پایگاه‌های این گروه پرواز کند را مورد هدف قرار می‌دهند. هفته گذشته هم یکی از فرماندهان حشدالشعبی اعلام کرد که این گروه از خاک سوریه، حملات اخیر صهیونیست‌ها را پاسخ خواهد داد. بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی هم اخیراً حملات به عراق را تلویحا تأیید کرده بود. نتانیاهو مدعی شده که اسرائیل به همه پایگاه‌های ایران در منطقه از جمله عراق حمله خواهد کرد. اسرائیل که توان رویارویی با ایران را ندارد در ماه‌های اخیر حملات به پایگاه‌های حشدالشعبی را در دستور کار قرار داده است که به ادعای صهیونیست‌ها و امریکایی‌ها نیروهای حشدالشعبی تحت فرمان ایران هستند. تلاش امریکا و صهیونیست‌ها برای مقابله با حشدالشعبی در حالی است که این نیروها در آزادسازی شهرهای عراقی از دست تروریست‌های داعش نقش کلیدی داشتند.

■ ردپای سعودی

اگرچه منشأ حملات قبلی به پایگاه‌های حشدالشعبی مشخص شده است اما به نظر می‌رسد، سعودی‌ها هم در این تحرکات نقش دارند. به گزارش روزنامه القدس‌العربی، گزارشی که از سوی یک کمیته امنیتی که با وزارت دفاع امریکا همکاری می‌کند و برای کشورهای عربی هم‌پیمان واشنگتن همانند عربستان و امارات ارسال شده است، نشان می‌دهد که حزب‌الله لبنان توانسته به حضور میدانی نظامی گسترده‌ای دست یابد و این مسئله می‌تواند در سایه چالشی که پهپادها برای فعالیت هواپیمایی در کشورهایی مثل عربستان، امارات و کویت و حتی در روند حمل و نقل دریایی ایجاد کرده‌اند، در آینده نیز تشدید شود. القدس‌العربی ادعا کرد، به نظر می‌رسد گزارش مذکور به تأسیسات چابک و سریع نامرئی اشاره می‌کنند که مستشاران حزب‌الله توانسته‌اند با پوشش مناسب در نزدیکی آب‌های کشورهای خلیج فارس از جمله بحرین، کویت و سعودی کار بگذارند. صحبت از تأسیساتی است که با تلاش اطلاعاتی و کمک متحدان قدرتمند عراقی از آنها به شدت محافظت می‌شود. در این گزارش آمده است: «عربستان طرحی را به پنتاگون پیشنهاد کرده مبنی بر اینکه جنگنده‌های عربستان در حمله به گروه‌هایی مثل حشدالشعبی در عراق شرکت داشته باشد اما جواب امریکا در قالب یک هشدار نسبت به دشواری احتمال نزاع نظامی در منطقه و آشوب جدی عنوان شده است». سعودی‌ها از زمان تشکیل حشدالشعبی در سال ۲۰۱۴، مخالف این گروه بوده و با جنجال‌های رسانه‌ای علیه بسیج مردمی تبلیغات می‌کنند. عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی در سال‌های اخیر عادی‌سازی روابط را کلید زده‌اند و برای مقابله با تهدیدات ادعایی از سوی ایران و محور مقاومت، در یک جبهه واحد قرار گرفته‌اند. حمله دیروز به فرودگاه حشدالشعبی، دقیقاً یک هفته پس از حملات یمنی‌ها به تأسیسات نفتی عربستان انجام شده است و احتمال اینکه سعودی‌ها در این حمله نقش داشته باشند، وجود دارد.

دورنما

نتانیاهو در تنگنای زندان یا محاکمه

در شرایطی که بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی تلاش می‌کند خود را از پرونده‌های فسادی که گریبانگیرش شده است، نجات دهد، دادستانی کل این رژیم گفت که تنها در صورتی با کاهش یا لغو اتهامات مطرح شده علیه نخست‌وزیر موافقت خواهد کرد که حکم نتانیاهو شامل زندان باشد.

منابع مطلع در دادستانی کل رژیم صهیونیستی، به دنبال بالا گرفتن مباحث درباره آینده سیاسی نتانیاهو اعلام کردند که در حال حاضر توافقی برای کاهش یا لغو اتهاماتی که متوجه نخست‌وزیر کنونی است، در دستور کار قرار ندارد. این موضع‌گیری دادستانی پس از آن صورت گرفت که شبکه ۱۳ این رژیم روز شنبه اعلام کرد که نتانیاهو ماه‌هاست در تلاش است از «روون ریولین» رئیس این رژیم درخواست عفو کرده و در ازای آن از صحنه سیاسی کناره‌گیری کند. به گزارش المیادین، نتانیاهو همچنان می‌کوشد در قدرت باقی بماند یا دست‌کم به شیوه‌ای آبرومندانه از سیاست کناره‌گیری کند. وی روز جمعه ضمن تکذیب اخبار منتشر شده درباره قصد خود برای دستیابی به توافقی به منظور کاهش یا لغو اتهاماتش گفت که وکلای او طبق برنامه‌ریزی در جلسه دادرسی حضور خواهند یافت و درخواست تجدیدنظر را مطرح خواهند کرد. اقدامات نتانیاهو برای بقا در قدرت در حالی صورت می‌گیرد که وی تاکنون در جلب رضایت «بنی گانتس» رهبر حزب «آبی - سفید» برای تشکیل کابینه ائتلافی ناکام مانده است. از طرفی رسانه‌های رژیم صهیونیستی اعلام کردند که ریولین، روز یک‌شنبه مذاکرات با احزاب سیاسی برای تشکیل پارلمان را آغاز کرده و قرار است گفت‌وگوها برای تعیین نخست‌وزیر و به دنبال آن تشکیل کابینه جدید رژیم صهیونیستی در روزهای آتی پیگیری می‌شود تا پس از اعلام نتایج نهایی انتخابات چهارشنبه جاری، در این باره تصمیم‌گیری شود. به این ترتیب شرایط زمانی برای حضور مجدد نتانیاهو در دایره قدرت سخت‌تر می‌شود. به نظر می‌رسد که نتانیاهو به اراده خود کناره‌گیری نکند اما حزب آبی - سفید از وزرای حزب لیکود خواسته وی را برکنار کنند تا به قدرت ۱۳ ساله وی در این حزب پایان داده شود. روزنامه انگلیسی «دیلی تلگراف» در گزارشی با اشاره به ناکامی نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در انتخابات هفته پیش نوشت که فشارها برای کناره‌گیری نتانیاهو از قدرت در حال افزایش است. در پی نمایش ضعیف حزب لیکود در انتخابات هفته پیش، وزیران کابینه نتانیاهو تحت فشار فزاینده‌ای قرار دارند تا نخست‌وزیر را برکنار کرده و مسیر را برای تشکیل آنچه کابینه وحدت ملی خوانده شده، هموار کنند.

در واکنش به تحرکات امریکا برای تنش‌آفرینی در منطقه

ظریف: جنگ در منطقه محدود نخواهد ماند

گزارش یک

در حالی که مقامات واشنگتن و سعودی با متهم کردن ایران به دست داشتن در حمله به تأسیسات نفتی عربستان، خواهان پاسخ جدی به تهران هستند، مقامات کشورمان نسبت به هرگونه ماجراجویی علیه ایران هشدار می‌دهند. وزیر امور خارجه ایران در مصاحبه با یک شبکه امریکایی هشدار داد که «آغازکننده جنگ در منطقه، پایان‌دهنده آن نخواهد بود زیرا این جنگ اصولاً محدود نخواهد بود»؛ هشداری که همزمان با اعزام تجهیزات نظامی امریکا به عربستان انجام شده است.

مقامات امریکایی و عربستانی در روزهای اخیر تحقیقات گسترده‌ای انجام داده‌اند تا منشأ حملات هفته گذشته به تأسیسات نفتی عربستان سعودی را به ایران نسبت داده و با متهم کردن ایران به این حملات، جامعه جهانی را به افزایش فشارها علیه تهران تحریک کنند، اما مقامات ایران هرگونه دست داشتن در حملات به تأسیسات نفتی آرامکو را رد کرده‌اند. محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران که در نیویورک به سر می‌برد، شنبه شب در مصاحبه با شبکه «سی.بی.اس.» به سؤالاتی درباره تشدید تنش‌ها بین ایران و امریکا در منطقه توضیحاتی داد. ظریف در این مصاحبه در پاسخ به سؤالی درباره اینکه آیا ایران توانایی جلوگیری از وقوع جنگ در منطقه را دارد، تأکید کرد: «نه، من مطمئن نیستم که می‌توانیم از [وقوع] جنگ جلوگیری کنیم اما مطمئنم هر کسی که این جنگ را شروع کند، پایان‌دهنده آن نخواهد بود، یعنی این جنگ محدود نخواهد بود». ظریف همچنین در پاسخ به این سؤال که ایران، ارسال تجهیزات و نیروی نظامی از سوی امریکا به عربستان سعودی را چگونه تفسیر می‌کند، تأکید کرد: «به نظر من اینگونه خودنمایی‌ها فایده‌ای ندارد. به نظرم، چیزی که [به بهتر شدن اوضاع] کمک می‌کند، پایان دادن به جنگ یمن است». ظریف درباره اعزام نیروهای امریکایی به عربستان گفت: «به نظر من خودنمایی است. این اقدامات جهت اشتباهی را برای حل مشکل می‌رود.»

هشدار ظریف به مقامات امریکایی برای هرگونه اقدامی علیه ایران، در حالی است که در روزهای گذشته پس از عملیات ارتش و انصارالله یمن علیه تأسیسات نفتی عربستان سعودی در مناطق «بقیق» و «خریص»، امریکا و عربستان سعودی که در مقابله با تسلیحات یمنی‌ها ناکام مانده‌اند، ایران را عامل این ناکامی معرفی کرده‌اند. واشنگتن و ریاض مدعی هستند که ارتش یمن توان انجام چنین عملیات پیچیده‌ای را نداشته است، بنابراین ایران بوده که این عملیات را انجام داده است. برخی مقامات امریکایی با بیان اینکه دولت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا در ماجرای سرنگونی پهپاد امریکایی در حریم هوایی ایران، پاسخی نداده است، با موج‌سواری روی حملات یمنی‌ها به تأسیسات آرامکو، خواستار مقابله جدی با تهران شده‌اند. شورای امنیت ملی ایران هفته گذشته در نامه‌ای شدیداللحن به مقامات امریکایی گوشزد کرد که هرگونه اقدام امریکا و عربستان علیه ایران، با پاسخ فوری و کوبنده‌ای همراه خواهد بود. پس از آن بود که دونالد ترامپ لحن تهدیدآمیز خود علیه تهران را تغییر داد و در سخنانی تأکید کرد که تمایلی به جنگ با دیگران ندارد و وظیفه عربستانی‌ها است که از تأسیسات خود دفاع کنند. قرار است صدها نیروی نظامی و سامانه‌های موشکی پاتریوت امریکا به عربستان اعزام شوند تا در رهگیری موشک‌های یمنی‌ها به سعودی‌ها کمک کنند.

> محمدجواد ظریف در واکنش غیرمستقیم به اعزام ناو هواپیمابر «یواس‌اس نیتز» به منطقه گفته که نه فقط آغازکننده جنگ، پایان‌دهنده آن نخواهد بود، بلکه چنین جنگی، جنگ محدود نخواهد بود

در همین راستا، نیروی دریایی ارتش امریکا روز یک‌شنبه اعلام کرد ناو جنگی «یواس‌اس‌نیتز» را به آب‌های شمالی عربستان سعودی گسیل کرده است. به گزارش شبکه راشاتودی، این ناو به حملات پیش‌دستانه خود به یمن معروف است. نیتز که موشک‌های کروز و تاماهاوک در اختیار دارد به شمال شرق عربستان اعزام شده تا از هرگونه حمله هوایی به خاک عربستان جلوگیری کند.

■ مخالفت کنگره

به‌رغم حمایت‌های نظامی دولت ترامپ از عربستان، کنگره مخالف این اقدامات است. نانسی پلوسی، رئیس مجلس نمایندگان امریکا ضمن محکوم کردن تصمیم دولت ترامپ برای تسریع فروش تسلیحات و اعزام نیروهای نظامی بیشتر به عربستان سعودی و امارات بدون درنظر گرفتن نظر کنگره، این اقدام را محکوم کرد. به گزارش «سی‌ان‌ان»، پلوسی در واکنش به مداخلات اخیر ترامپ در منطقه غرب آسیا در پی عملیات حمله پهپادی انصارالله، گفت که این اقدامات ترامپ، جدیدترین تلاش بی‌شرمانه دولت ترامپ برای دور زدن اراده دو حزب (جمهوریخواه و دموکرات) کنگره بوده است. پلوسی تصریح کرد: «این اقدامات غیرقابل قبول، زنگ خطر است». کنگره در یک سال گذشته طرح‌هایی را برای توقف صادرات تسلیحات به عربستان سعودی تصویب کرده است اما ترامپ با این ادعا که سعودی بزرگ‌ترین شریک واشنگتن در خلیج فارس است، مصوبات کنگره را وتو کرده است. پلوسی تأکید کرد: «مردم امریکا از جنگ خسته شده‌اند و هیچ علاقه‌ای برای ورود به یک جنگ دیگر در خاورمیانه به ویژه از جانب عربستان سعودی ندارند». روزنامه واشنگتن‌پست هم دیروز در گزارشی اعلام کرد که نباید جان سربازان امریکایی به خاطر حمایت از رژیم عربستان سعودی به خطر بیفتد.

■ حملات آتی یمن دردناک‌تر خواهد بود

هرچند حملات اخیر به تأسیسات نفتی عربستان، بزرگ‌ترین حملات یمنی‌ها از زمان جنگ به شمار می‌رود اما رهبر انصارالله یمن گفته است که حملات آتی به متجاوزان دردناک‌تر از حملات قبلی خواهد بود. رهبر جنبش انصارالله یمن شنبه شب با صدور بیانیه‌ای به مناسبت سالروز پیروزی انقلاب این کشور در سال ۲۰۱۴ هشدار داد که «اگر حملات متجاوزان علیه یمن متوقف نشود، هیچ خط قرمزی را برای هدف قرار دادن به رسمیت نخواهیم شناخت». به گزارش شبکه المسیره، عبدالملک الحوثی تأکید کرد که آنچه مردم یمن برای دفاع از خود و سرزمین‌شان و استقلال این کشور انجام داده‌اند، بر اساس مواضع حق و عادلانه و مظلومیتی است که نظیری برایش نیست. عبدالملک الحوثی گفت: «در صورت توقف تجاوزات و محاصره یمن، ارتش یمن و کمیته‌های مردمی، حملات پهپادی و موشکی خود را متوقف خواهند کرد». رهبر انصارالله به متجاوزان توصیه کرد: «اکنون پس از متحمل شدن شکست، دست از حملات و تجاوزات خود به یمن بردارند و در صورت ادامه تجاوزات و محاصره ملت یمن، حملات یمنی‌ها به عمق خاک متجاوزان، شدیدتر و دردناک‌تر خواهد شد». هشدار انصارالله به حملات سخت‌تر در آینده در شرایطی است که حمله پهپادی هفته گذشته به آرامکو، به توقف صادرات نفتی سعودی‌ها منجر شد. یمنی‌ها در ماه‌های اخیر به قابلیت‌های زیادی در عرصه موشکی و پهپادی دست پیدا کرده‌اند و مناطق مختلفی از عربستان را مورد هدف قرار داده‌اند و این توانمندی انصارالله، سعودی‌ها را درمانده کرده است. با این حال مقامات سعودی مدعی هستند که گزینه‌های زیادی برای پاسخ‌دهی به حملات اخیر به تأسیسات نفتی دارند. عادل الجبیر، وزیر مشاور دولت سعودی در امور خارجه، شنبه شب در گفت‌وگو با شبکه العربیه تأکید کرد: «عربستان سعودی گزینه‌هایی متعدد برای پاسخ به حمله به آرامکو در اختیار دارد که در زمان مناسب به کار خواهیم گرفت». الجبیر از گزینه‌های متعدد دیپلماتیک، حقوقی و امنیتی به نام گزینه‌های متعدد یاد کرد و گفت: «حمله به آرامکو بی‌سابقه بود و ما آنچه را باید بعد از تحقیقات اتخاذ شود، بررسی می‌کنیم.»

---

۸ سال پس از خیزش سال ۲۰۱۱ کلید خورد

تصاعد اعتراضات مصری‌ها علیه حکومت کودتایی السیسی

گزارش یک
آزاده‌سادات عطار

اعتراضات مصری‌ها برای برکناری «عبدالفتاح السیسی» رئیس‌جمهور این کشور روندی تصاعدی گرفته و مسئولان مصری ضمن تشدید تدابیر امنیتی در قاهره، موج بازداشت‌های گسترده‌ای را آغاز کرده‌اند.

هشت سال بعد از خیزش مردمی سال ۲۰۱۱ مصر که به سقوط حکومت حسنی مبارک انجامید، روز گذشته شهرهای «سوئز»، «المحله‌الکبری» و «نجع حمادی»، بار دیگر عرصه اعتراضات مردمی بودند. اعتراضات از روز جمعه شروع شده و معترضان می‌گویند که از سیاست‌های اقتصادی حکومت عبدالفتاح السیسی که در سال ۲۰۱۳ با کودتا علیه اخوان‌المسلمین روی کار آمد، به ستوه آمده‌اند. تظاهرکنندگان به سیاست ریاضت اقتصادی، گسترش فقر، شکاف طبقاتی و کاربرد زور در معادلات سیاسی اعتراض دارند. آنها در تظاهرات دیروز شعار «لا اله الا الله... السیسی عدوالله» و «السیسی باید برود» سر داده و خواستار برکناری رئیس‌جمهور و تغییرات بنیادین شدند. تصاویری که برخی فعالان مصری منتشر کردند، نشان می‌دهد پلیس، شماری از شرکت‌کنندگان را بازداشت کرده است. برخی منابع می‌گویند که نیروهای امنیتی مصر طی روز های شنبه و یک‌شنبه، حداقل ۷۴ نفر از معترضان را بازداشت کردند. در «پورت سعید» نیز معترضان با سر دادن شعارهایی، ضمن درخواست برای برکناری السیسی، به وخامت شرایط معیشتی اعتراض کردند.

دامنه اعتراضات به رئیس‌جمهور مصر به خارج از این کشور هم کشیده شد. در نیویورک دهها مصری با در دست داشتن پلاکاردهایی در محکومیت موارد نقض حقوق بشر در مصر و بازداشت هزاران معترض و سرکوب تظاهرات‌ها، مقابل محل اقامت السیسی که برای شرکت در نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد به نیویورک رفته، تظاهرات کردند و کناره‌گیری او و محاکمه‌اش به همراه مسئولانی را خواستار شدند که در پرونده‌های فساد و تصرف در اموال عمومی دست دارند. برخی از حامیان السیسی در همان مکان تظاهراتی در حمایت از او به راه انداخته و شعارهایی در تقدیر از عملکرد و دستاوردهای او سر دادند. همچنین شماری از مصری‌های ساکن واشنگتن با تجمع در مقابل کاخ سفید، شعارهایی در محکومیت السیسی سر دادند و از دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا خواستند دست از حمایت از وی بردارد.

در شهر تورنتو کانادا هم مصری‌ها با برپایی تجمعی اعتراضی علیه السیسی، سیاست‌های او را محکوم و از تظاهرات‌هایی که از روز جمعه در سراسر مصر به پا شده، حمایت کردند.

جرقه اعتراضات زمانی زده شد که «محمد علی» که یک تاجر و هنرپیشه مصری است با انتشار سلسله ویدئوهایی در فضای مجازی رهبران مصر را به هدر دادن سرمایه این کشور برای محل‌های اقامت لوکس و هتل‌های گرانقیمت متهم کرد، در حالی که بسیاری از مردم مصر در فقر به سر می‌برند. او برای اعتراضات خیابانی فراخوان آنلاین داد و چند روز بعد هم در هواپیما در مسیر اسپانیا از مصری‌ها خواست در اعتراض به فساد حاکمیت به خیابان‌ها بیایند. به نوشته فایننشال تایمز، هرچند السیسی ادعای علی را تکذیب کرده و گفته این ادعاها دروغ‌هایی بی‌اساس است که با هدف تضعیف کشور و اعتماد مردم به ارتش و رئیس‌جمهور منتشر شده است ولی ظاهراً افشاگری‌های این پیمانکار مصری اثرگذار بوده است. حزب «الاستقلال» مصر هم به عنوان اولین حزب این کشور، از مردم خواست روز سه‌شنبه آتی علیه السیسی تظاهرات کنند. نکته قابل توجه دور جدید اعتراضات، گسترش آن به داخل ارتش مصر است، نهادی که در تحولات سال‌های گذشته از جمله کودتای السیسی نقشی کلیدی داشته است. دیروز گروهی از افسران سابق ارتش تحت عنوان «جبهه افسران مصری» از اعتراضات مردمی برای سرنگونی حاکمیت السیسی در این کشور حمایت کردند. «سامح شکری» وزیر خارجه مصر مدعی شده که رسانه‌های ترکیه و قطر در پشت صحنه دعوت از مردم برای تظاهرات ضد دولتی در مصر قرار دارند.

هیئت کل اطلاعات مصر به عنوان اولین واکنش رسمی قاهره به اعتراضات در این کشور، با انتشار بیانیه کوتاهی از خبرنگاران رسانه‌های جهان خواست در بازتاب مسائل و تحولات مصر، به اصول حرفه‌ای و متعارف بین‌المللی پایبند باشند. این در حالی است که رسانه‌های مصری تظاهرات روز جمعه در استان‌های مختلف این کشور و در رأس آنها قاهره را نادیده گرفته‌اند.

«دیده‌بان حقوق بشر» ضمن ابراز نگرانی از مشت آهنین دولت و نیروهای امنیتی مصر به تظاهرات‌کنندگان علیه السیسی، خواستار آزادی فوری آنها و احترام گذاردن قاهره به حق اعتراض مسالمت‌آمیز مردم شد.

نگاه

سید نعمت‌الله عبدالرحیم‌زاده

چالش‌های شکستن «ثبات گورستانی» مصر

آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان، حدود دو سال قبل سفری به مصر داشت و در پیام ویدئویی خود از مصر به عنوان «قدرت منطقه‌ای» و «عنصر ایجادکننده ثبات» یاد کرد. این پیام ویدئویی در داخل آلمان مورد انتقاد قرار گرفت و برای مثال، نماینده حزب سبزها در بوندس تاگ فرنسیسکا برانتنر گفت که مرکل نباید «سکوت گورستانی» ناشی از سرکوب را در مصر با «ثبات» اشتباه بگیرد. حالا دو روزی است که به نظر می‌رسد این سکوت گورستانی شکسته شده و ثبات موردنظر مرکل در شهرهای مهم مصر به هم خورده است. تظاهرات از روز جمعه و به صورت بی‌سابقه‌ای آغاز شده و هرچند که تعداد زیادی از نیروهای امنیتی در میدان التحریر قاهره مستقر شده بودند تا مانع از رسیدن معترضان به این میدان شوند اما در نهایت ناکام ماندند.

این نخستین اعتراض جدی خیابانی در مصر علیه ژنرال عبدالفتاح السیسی، رئیس‌جمهور مصر، بعد از به قدرت رسیدن او در سال ۲۰۱۴ است. او در این مدت و با هدف قرار دادن گروه اخوان‌المسلمین و هوادارانش و متهم کردن این گروه به فعالیت‌های تروریستی، به شدت مخالفت‌ها علیه حکومتش را سرکوب کرده و جدای از اقدامات پراکنده در صحرای سینا که مربوط به عناصر داعش است، مخالفت جدی دیگری علیه او دیده نشده بود. او به این ترتیب توانسته بود آرامشی بر مصر حکمفرما کند که مرکل با توجه به همین آرامش بود که از وجود «ثبات» در مصر گفت. با وجود این، روی دیگر این آرامش سکوتی است که با سرکوب اخوانی‌ها و هواداران‌شان در جامعه مصر ایجاد شده بود و در زیر لایه‌ای از ثبات مورد نظر مرکل گسترده شده است. برانتنر با توجه به این دوگانگی در فضای سیاسی در مصر بود که به مرکل هشدار داد فریب ثبات ظاهری را نخورد و توجهی هم به سکوت مرگبار داشته باشد. باید گفت که این هشدار برانتنر درست بود و دلیل درستی آن در یکی دو روز گذشته و در خیابان‌های مصر دیده شد اما حالا مسئله اصلی این است که شکسته شدن سکوت مرگبار تا چه حد می‌تواند ادامه داشته باشد و از این مهم‌تر؛ آیا می‌تواند به دومین بهار عربی در مصر و سقوط دوباره در این کشور ختم شود؟

نکته جالب توجه مشابهتی است که این اعتراضات در شروع خود با اعتراضات مشهور به بهار عربی دارد. بهار عربی مصر در سال ۲۰۱۱ نه یک شروع سیاسی داشت و نه به ابتکار احزاب سیاسی شروع شد بلکه اعتراضات مردمی بود که احزاب و گروه‌های سیاسی در پی مردم به صحنه آمدند و حتی برخی از آنها مثل همین اخوان‌المسلمین با تردید و تأخیر به جمع معترضان پیوستند. اعتراضات این دو سه روز هم نه از سوی احزاب سیاسی بلکه اعتراضات مردمی و در پاسخ به درخواست یک فعال مخالف مدنی به نام محمد علی است. محمد علی یک تبعیدی خودخواسته در اسپانیا است که با انتشار ویدئوهایی در فضای مجازی پرده از فساد شخص السیسی و برخی از فرماندهان ارتش برداشته و از مردم خواسته برای سرنگون کردن حکومت السیسی به خیابان‌ها بریزند. درست است که اعتراضات مردمی پاسخ به این درخواست محمد علی است اما باید گفت که فقر و شرایط سخت اقتصادی، فساد در رده‌های بالای حکومتی و نظامی و سرکوب عوامل اصلی هستند که درخواست محمد علی فقط نقش محرکی بوده تا اعتراضات همانند هشت سال قبل شروع شود. نحوه برخورد نیروهای امنیتی نکته قابل توجه دیگری است که عدم برخورد جدی و حتی بنابر بعضی گزارش‌ها، همراهی برخی از نیروهای امنیتی با معترضان نشان از رسوخ نارضایتی حتی در صفوف این نیروها دارد. سرعت رشد اعتراضات مشابهت دیگر با اعتراضات هشت سال قبل است که به صورت انفجاری اتفاق افتاده و تا اندازه زیادی حکومت السیسی را در وضعیت انفعالی قرار داده است. حکومت حسنی مبارک هشت سال قبل در کمتر از یک ماه سقوط کرد اما نمی‌توان انتظار سقوط حکومت السیسی طی این مدت را داشت و با وجود تمام مشابهت‌ها اما با توجه به نحوه عمل این حکومت بعد از ۲۰۱۴، باید انتظار مشت آهنین آن را در مقابل اعتراضات داشت. هرچند که السیسی در سال‌های گذشته بارها وعده داده که برخلاف میل مردم حکومت نخواهد کرد اما همین سال‌ها هم نشان داده که او تا چه میزان حاضر به استفاده از زور برای برداشتن موانع از پیش روی خود است. بنابراین، اگر اعتراضات فعلی در مسیر یک بهار عربی جدید در مصر باشد باید گفت که این مسیری بسیار سخت و پرتلاطم‌تر از هشت سال قبل خواهد بود.

اخبار کوتاه

■ حامد کرزی: ایران نقش مهمی در صلح و ثبات افغانستان دارد

حامد کرزی، رئیس‌جمهور سابق افغانستان دیروز در دیدار با محمد ابراهیم طاهریان فرد، نماینده ویژه وزیر امور خارجه ایران در امور افغانستان گفت که تهران نقش مهمی در تأمین صلح و ثبات افغانستان دارد. به گزارش خبرگزاری میزان، صلح افغانستان، روابط دوجانبه و اوضاع منطقه از جمله موضوعاتی بود که در این نشست طرفین در مورد آن بحث و رایزنی کردند. حامد کرزی در این دیدار از ایران به عنوان کشور دوست و برادر یاد کرد و گفت: ایران به عنوان یک همسایه و برادر خوب و تاریخی در تأمین صلح و ثبات نقش مهم و مؤثری در افغانستان دارد. این سخنان در حالی مطرح می‌شود که مدتی قبل ترامپ به یکباره مذاکرات صلح میان امریکا و طالبان را لغو و تأکید کرده است که برای ادامه مذاکرات طالبان باید آتش بس در افغانستان را بپذیرد.

■ رهبران حزب دموکراتیک خلق ترکیه در حبس می‌مانند

به گفته منابع قضایی ترکیه، دادگاهی در پایتخت این کشور دستور داده رهبران سابق حزب اپوزیسیون دموکراتیک خلق همچنان در حبس باقی بمانند. به گزارش خبرگزاری آناتولی، این دستور پس از آن صادر شد که دفتر دادستان کل آنکارا تحقیقات جدیدی را درباره صلاح‌الدین دمیرتاش و فیگن یوکسکداغ، رهبران پیشین این حزب اپوزیسیون که از نوامبر ۲۰۱۶ در حبس به سر می‌برند، آغاز کرده است. این دو در کنار سایر قانونگذاران این حزب به اتهامات مرتبط با اقدامات تروریستی دستگیر شدند. دمیرتاش و یوکسکداغ با چندین فقره اتهام از جمله نقض وحدت و یکپارچگی کشور و تحریک مردم به قتل و غارتگری روبه‌رو هستند. این اتهامات به اعتراضات ۲۰۱۴ مرتبط است که باعث کشته شدن ۵۳ تن از جمله دو افسر پلیس و زخمی شدن صدها تن دیگر و تخریب اموال عمومی شد.

■ انتقال بازداشتی‌های کشمیر به زندان‌های خارج از ایالت

هزاران تن از افرادی که در نتیجه درگیری‌های کشمیر تحت کنترل هندوستان بازداشت شده بودند، به زندان‌هایی خارج از این ایالت منتقل شده‌اند. به گزارش خبرگزاری آناتولی، بر اساس گزارش منابع محلی، ۲۹۲ تن از جامو و کشمیر در زندان‌های مختلف در ایالت اوتارپرداش زندانی شده‌اند. به گفته مقام‌های این زندان، آنهایی که در این زندان به سر می‌برند شامل سیاستمداران، دانشجویان، واعظان و تجار هستند. رئیس زندان‌های منطقه آگرا گفت: زندانیان از کشمیر به زندان‌های مختلف در این منطقه منتقل شده‌اند. در حال حاضر، ۸۵ زندانی در زندان مرکزی آگرا هستند. این افراد را تحت شرایط امنیتی ویژه به زندان‌های این منطقه منتقل کرده‌اند. همچنین احتمال ورود زندانی‌های بیشتر وجود دارد. به خانواده‌های آنها اجازه داده می‌شود با آنها در هفته‌های آتی دیدار کنند.